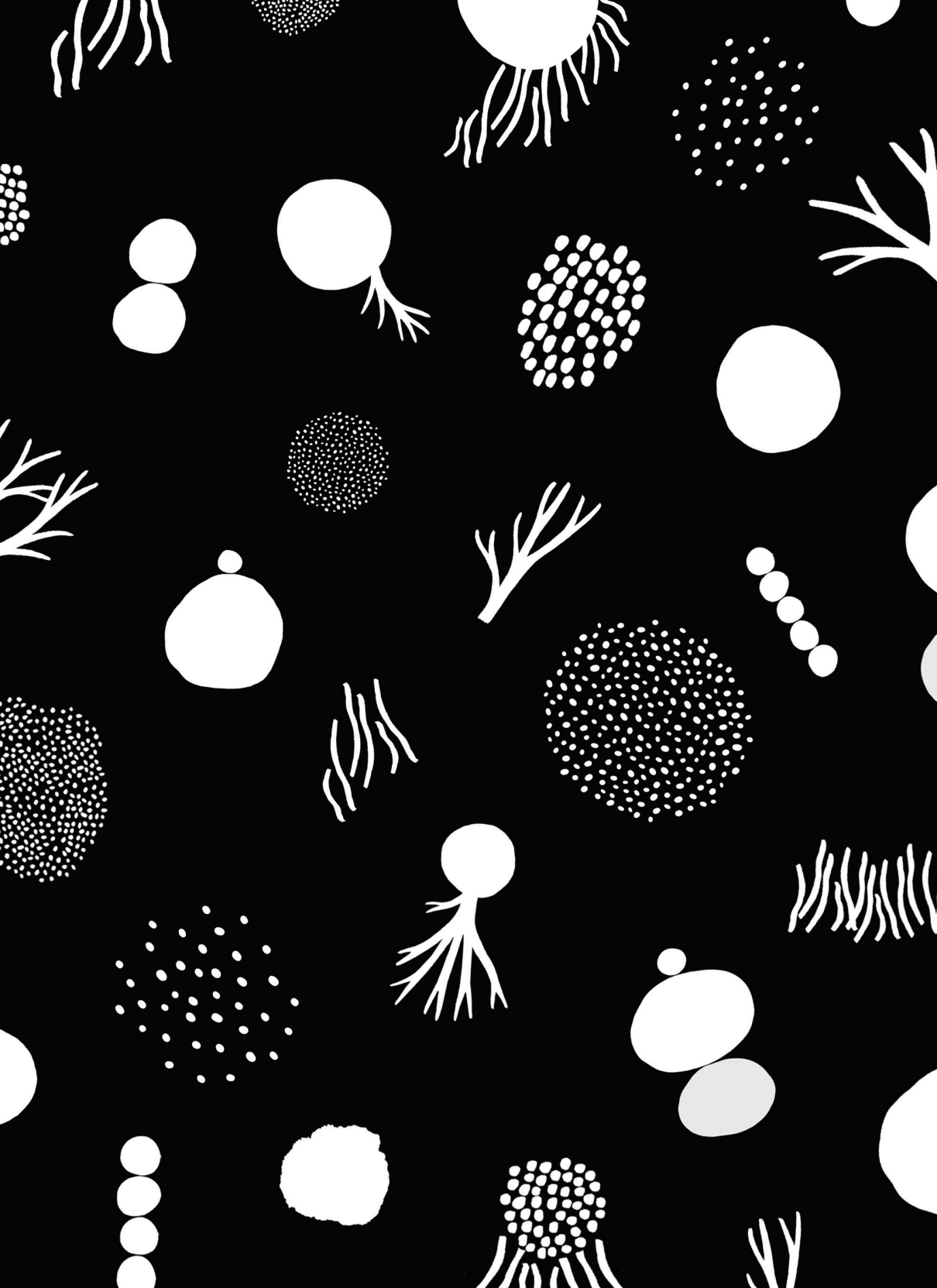

Saari

Kuvituskokonaisuus astiastolle

Oona Sundell

Opinnäytetyö

Saari - kuvituskokonaisuus astiastolle

Lahden Ammattikorkeakoulu

Muotoiluinstituutti

Viestinnän koulutusohjelma

Graafinen suunnittelu

Kevät 2016

Näkijättären ennustus ¹

"(...)

3. Aikojen alussa

*Ymir eli,
ei hiekkaa, ei vettä,
ei viileää merta,
ei maata ollut,
ei taivasta yllä;
oli suunnaton kita,
ei kasvanut ruoho.*

4. Kunnes Borrin pojat

*kohottivat pohjan,
he jotka Midgardin,
mahtava, loivat;
kivikamaraan paistoi
etelästä päivä,
ja maasta versoi
vihreä laukka.*

(...)"

---

¹ (Suom. Tynni Aale 1986, 19.)

Tiivistelmä

OPINNÄYTETYÖNI käsittelee kuvituskokonaisuu-
den suunnittelua astiastolle. Astiastoni
koostuu viidestä astiaston osasta, joiden ta-
voitteena on muodostaa yhdessä kuvitusteni
kanssa toimiva kokonaisuus. Kuvituksissani
inspiroidun Islannin luonnosta ja piilokansasta
sekä Reykjavíkin värikkäistä peltitaloista.

Kirjallisessa osiossa käsittelen astioiden suh-
detta ihmisten elämässä, lähinnä arkisuuden ja
sen esteettisyyden kautta. Selvitän laajemmin
silkkipainotekniikalla painettujen keraamisten
siirtokuvien tekniikkaa ja työvaiheita. Lisäksi
avaan kokemuksiani Islannissa vietetystä vaih-
toajastani sekä merkityksiä kuvitusteni takana.
Lopuksi käyn läpi suunnitteluprosessini vaiheet
luonnoksista aina valmiisiin astioiden proto-
tyyppeihin asti.

Avainsanat

Kuvitus

Astiakoriste

Silkkipaino

Siirtokuva

Abstract

My final project deals with designing an illustrative entity for a dish set. The set consists of five different pieces, which aim to form a working entity alongside the illustrations. I gained inspiration from the nature of Iceland, their hidden folk of elves as well as the colourful houses made of corrugated metal sheets.

In the written assignment, I discuss how dishes can be related to people's lives with a focus on aesthetics and everyday use, and expand on the steps and techniques involved in screen printing decals on ceramics. In addition, I recount my experiences in Iceland and demonstrate their importance for my illustrations. In the final section I describe the process of designing the illustrations, from drafting to the final prototypes.

Keywords

Illustration
Decorative dishes
Screen printing
Decal

Sisältö

Tiivistelmä / Avainsanat

Abstract / Keywords

1. Johdanto	8	4. Prosessi	41
Sanasto	10	Luonnostelu alkaa	42
		Astiaston valinta	43
2. Lähtökohdat	11	Kuvitustekniikka	44
Aiheen valinta	12	Suunnittelusta	45
Taustalla Islanti	13	Värit	47
Saaren piilokansa	15	Siirtokuvat	49
Astiat ja minä	17	prototyyppien valmistus	52
Tavoitteet	19	Nimi astiastolle	54
Metodit ja lähteet	20	Valmiit kuvitukset	55
3. Taustoitus	21	5. Lopuksi	60
Kohderyhmä	22	Valmiit prototyypit	62
Trendit	23		
Värit	23	6. Lähteet	65
Materiaalit	26	Painetut lähteet	66
Aiheet luonnosta	27	Elektroniset lähteet	66
Kuvitettu kuva	28	Suulliset lähteet	67
Kauniimpi arki	30	Muut lähteet	67
Kuvitukset arjessamme	30	Kuvalähteet	67
Arjen estetiikka	31		
Astioiden merkitys	33		
Kattauksen merkitys	34		
Koristeiden merkitys	35		
Keraamisen koristeen prosessi	36		
Serigrafia eli silkkipaino	36		
Keraaminen siirtokuva	37		
Keraamiset painovärit	38		
Koristeiden asemointi	39		

1.

Johdanto

Johdanto

OPINNÄYTETYÖNI käsittelee kuvituskokonaisuuden suunnittelua astiastolle. Astiastoni koostuu viidestä astiaston osasta, joiden tavoitteena on muodostaa yhdessä kuvitusteni kanssa toimiva kokonaisuus. Kuvitusteni aihe pohjautuu opintoihini sisältyneeseen vaihtoaikaan Islannissa vuonna 2014. Islannin luonto ja uskomukset saarella elävästä piilokanasta sekä elämä Reykjavíkin värikkäiden peltitalojen keskellä saivat pääni pyörälle.

Kirjallisessa osiossa avaan kokemuksiani Islannissa vietetystä ajastani sekä kuvitusteni takana löytyviä merkityksiä. Astiat ympäröivät meitä, niihin liittyy muistoja, kokemuksia, tunnelmia ja hetkiä. Haluan pohtia astioiden ja kuvien suhdetta ihmisten elämässä, lähinnä arkisuuden ja esteettisyyden kautta. Lisäksi selvitän laajemmin silkkipainotekniikalla painettujen keraamisten siirtokuvien tekniikkaa ja niiden työvaiheita, ennen kuin kuvat päätyvät astioiden pinnoille. Opinnäytetyöni tiedonhankinta ja aiheen taustoitus luovat pohjaa omalle suunnittelulleni, joka pitää sisällään myös astioiden prototyypin valmistuksen. Lopuksi käyn läpi oman suunnitteluprosessini vaiheet aina luonnoksista valmiisiin prototyyppeihin asti.

Islantilainen **Sigurður Guðmundsson** pohtii teoksissaan ihmisen ja luonnon välistä suhdetta ja näiden rinnakkaiseloja. Sivun teos: Mountain.

Sanasto

Keraaminen siirtokuva

Silkkipainomenetelmällä painettu kuva, jossa käytetään keraamisia painovärejä. Kuva painetaan siirtokuvapaperille ja lopuksi värikerrokset sidotaan yhteen lakkakerroksella. Lakan avulla kuva irtoaa siirtokuvapaperista veden tai lämmön vaikutuksesta ja se pystytään siirtämään esineen pintaan.

Serigrafia eli silkkipaino

Painomenetelmä, jossa painoväri siirtyy kehykseen pingotetun seulakankaan läpi painopohjalle.

Painokaavio

Kaavio on seulan painopinnalle tehty ”sapluuna”, joka päästää värin seulan lävitse painopohjalle vain halutuilta kohdilta.

Painopohja

Pohja, jolle kuvio painetaan. Tässä esimerkiksi siirtokuvapaperi.

Koristepoltto

Astiakoriste vaatii vielä erillisen polton jäädäkseen kestäväksi esineen pinnalle. Korkeapolttoiset värit sulavat poltossa lasituksen sisään ja matalapolttoiset kiinnittyvät vain lasituksen pintaan ja ovat herkempiä kulumiselle.

Pantone

Pantone Matching System (PMS) on standardiksi muodostunut painoteollisuuden värijärjestelmä. Pantone-värejä kutsutaan myös spottiväreiksi.

Digipaino

Painotekniikka, jolla paperille, kankaalle tai muulle pinnalle tulostetaan kuva suoraan digitaalisesta lähteestä. Mahdollistaa pienet painosmäärät.

2.

Lähtökohdat

Aiheen valinta

KUN tulin takaisin Islannista, vei aikansa sopeutua taas Suomeen. Palasin pitkin vuotta Islannissa ottamiini valokuviin, joita oli tuhansia koneeni kätköissä. Jo Islannissa ollessani luonnoskirjani saattoi täytyä ympärillä olevista maisemista ja niiden väripaaleista. Islanti pursui kaikkialla: ajatuksissa, valokuvissa ja paperilla. Ajattelin, että niistä olisi materiaalia vaikka mihin, ja koska vaihtokokemus oli opintojeni kohokohta, olisi siihen aiheeseen hyvä myös päättää opintoni.

Jos kodissa pitäisi valita lempipaikka se olisi keittiö. Lempiesineenä luultavasti tarttuisin kahvikuppiin. Kaupungilla jalkani saattavat johdattaa minut ihan vain hyvin vuoksi Stockmannin neljännen kerroksen astiaosastolle. Jos ajattelen mikä olisi itselleni se unelmien tehtävänanto, sanoisin että yksi ainakin olisi kuvioiden suunnittelu astioihin.

Suunnittelijana oma vahva kiinnostukseni kohdistuu kuvan tekemiseen: ei vain paperille tai muille kaksiulotteisille pinnoille, vaan myös erilaisille materiaaleille ja tuotteisiin, kaikkialle mihin kuva vain voi venyä. Tunnelmat kodeissa sekä niiden esineistössä kiehtovat minua, ja ihastun, jos koti kertoo tarinoita sen asukkaista. Vaihtoehtoja kuvitusteni kuvapinnaksi olisi ollut varmasti lukuisia, mutta omat astiamuistoni sekä tunnelmat astioiden ympärillä eivät tehneet vaikeaksi valintaani siitä, mille materiaalille opinnäytetyöni kuvitukset päätyisivät. Minusta on kiinnostavaa, jos kuvitusta saa suunnittelijana ja kuluttajana tarkastella monelta eri suunnalta.

Islannissa opiskellessani valitsin toisen oppilaitoksen puolelta grafiikan kurssin, joka sisälsi myös serigrafiaa eli silkkipainoa. Valmistimme seulat ja vedostimme kaksivärisiä kuvia paperille. Silkkipaino oli minulle ennestäänkin jokseenkin tuttua, sillä jo Muotoiluinstituutissa olimme luokkamme kanssa käyttäneet silkkipainotekniikkaa kankaalle. Serigrafia on kiehtova ja monipuolinen tekniikka. Siinä on käsillä tekemisen meininkiä, ja tekniikkana sitä voidaan käyttää monille eri materiaaleille. Opinnäytetyöni mahdollistaa serigrafian osaamiseni laajentamista jälleen uudelle pinnalle.

Taustalla Islanti

Reykjavíkin värikkäitä taloja, lempikahvilani ja Hallgrímurin kirkko päiväkirjastani 2014.

OLI tammikuu vuonna 2014. Laskeuduin jonnekin pimeään, enkä vielä nähnyt mitään, mikä minua odotti. Silloin oli aika, kun aurinko pysyi taivaalla alle neljä tuntia päivässä. Reykjavíkin keskusta tuntui kotoisalta, ja kaikki talot ja pihat olivat peittyneet jouluvalojen alle. Tuona Islannin vaihtoajanani karun kauniit maisemat, hiljaisuus ja tila saivat oloni onnelliseksi.

Astiastoni aihe ja kuvitusteni lähtökohta syntyi Islannissa vietetystä ajasta. Se aika oli täynnä voimakkaita kokemuksia ja ihastusta saaren ihmeisiin. Kaikkea sitä en pysty kertomaan, en sanoilla enkä kuvituksissani. Tämä opinnäytetyö on vain pieni pala siitä kaikesta.

Asuin Reykjavíkin sympaattisessa keskustassa, keskellä pieniä taloja, joiden värikkäät peltikuoret suojaavat niitä pahimmilta tuiskuilta. Kaupunki oli niin kotoinen, että juoksentelin yöpaidassa pitkin katuja katselemassa revontulia kaupungin yllä. Aina lähdettyäni kotikulmiltani Reykjavíkin taajaman ulkopuolelle alkoi sydämeni hakata joka kerta lujemmin.

Alkoi maa, missä olin kuin vieraalla planeetalla, ja epätodellisten maisemien ja luonnonvoimien keskellä tunsin itseni niin pieneksi. Siinä missä Suomessa on tottunut rämpimään metsissä, on Islanti lähes puuton. Sitä kasvustavat lähinnä maata myötäilevät vaivaiskoivut, risukot, sammaleet ja heinä. Avara maa sai taivaan näyttämään valtavalta ja maisemat jatkumaan silmäkantamattomiin.

Islannin maisemat vaihtelivat nopeasti: oli korkeita vuoria, jyliä kalioita, luolia, vesiputouksia, tulivuoria ja jäätiköitä. Välillä eteen aukesivat valtavat laavapellot, mustat hiekkarannat, pauhaava Atlantin valtameri ja merestä nousevat suuret laavamuodostelmat. Siellä täällä oli kivikasvoja ja toisaalla taas suuria jäälohkareita. Saarella tuli ja jää vuorottelevat, maa-kuoren alla kyttee jatkuvasti ja jäätiköidenkin alla piilottelevat uhkaavat tulivuoret. Musta hiekka rapisee jalkojen alla, maa höyryää ja talvellakin luonnon omat kylpyvedet pysyvät lämpiminä.

Sää saattaa Islannissa olla arvaamaton: lumimyrskyt voivat yllättää, tiet olla poikki ja tuulen voima olla uskomaton. Auringon paistaessa voi kaikki ympärillä peittyä hetkessä sankkaan lumisateeseen peittäen kaiken näkyvyyden, ja hetken kuluttua saattaa olla jälleen täysin kirkasta. Omalle kohdalleni Islannin talvi oli poikkeuksellisen hyvä ja aurinkoinen, ja pahimmat myräkät kohtasin vasta maalishuhtikuussa.

Nyt jo kaksi vuotta myöhemmin voin vain muistella hetkiä, kun vaelsimme lumisilla vuorenrinteillä taskulampun valossa ja uimme joessa, jonka kylpyvesi oli niin kuumaa, että välillä piti tehdä hangessa lumienkeleitä. Tai kun uimme Atlantissa, jossa vesi oli vuorostaan jäätävän kylmää. Muistelen hetkiä, kun ajoimme autolla Länsivuonojen kapeilla vuorosteilla henkeä pidätellen, ja ryömimme mahallamme lunnien täyttämällä lintukallioilla, vaikka olimme kaukana reunakkeelta. Ikävöidä sitä päivää, kun kiljuimme yhteen ääneen nähtyämme, kun vuonon vedenpinnan rikkoivat monet vesisuihkut ja pian esiin tulivat valaiden pyrstöt. Ja muistella sitä, kun paistattelimme päivää hylkeiden kanssa, enkä olisi ikinä uskonut löytäväni autiomaasta aamukahvia siihen hetkeen.

Islannin luonto oli yhtä aikaa karu ja niin kaunis, vaarallinen ja kiehtova. Se oli aikaa tarkastella luontoa, opiskelun vastapainona. Välillä pakahduin ihmetyksestä, tärisin innosta ja huokailin onnesta.

Saaren piilokansa

Islannin väkiluku on pieni, mutta tämän lisäksi se on täynnä piilokansaa eli menninkäisiä, joiden olemassaololle saaren rikas kansanperinne ja epätodellinen luonto antavat hyvän kasvualustan.

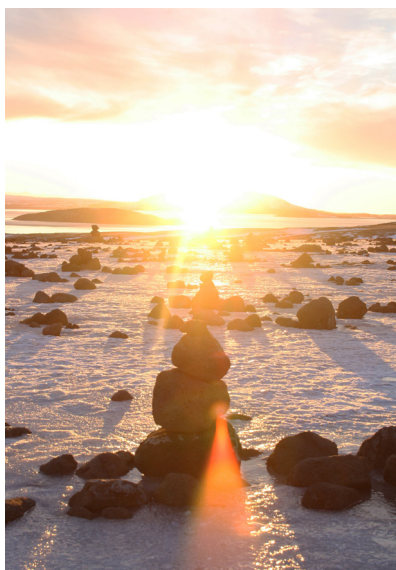
Menninkäinen on ihmisen kaltainen, näkymätön olento, joka halutesaan voi muuttua myös näkyväksi. Menninkäisiä on pidetty yhteiskunnan moraalinvartijoina, jotka rankaisevat huonosti käyttäytyviä kansalaisia ja tekevät vuorostaan palveluksia hyväksi katsomilleen ihmisille. Oudosti kohoavat kivikasat ja kummalliset kumpareet on selitetty kautta aikojen menninkäisten asumuksina. (Rämö 2013, 75, 77.)

Islantilaiset kertovat omia menninkäistarinoitaan, ja harva kieltää niiden olemassaolon. Kivien ja kumpareiden luonto on pyhitetty menninkäisille, eikä tiettyjen kivien ja kumpareiden ympäriltä koskaan leikata ruohikkoa, eikä niitä tuhota edes rakentamistarkoituksiin. (Rämö 2013, 75, 175.)

Menninkäisten lisäksi saarella elää mm. trolleja eli jättiläisiä, jotka asustavat vuorten koloissa ja voivat liikkua ulkona vain öisin, koska muuten auringon säteet jähmettäisivät ne kiveksi (Rämö 2013, 111). Luonnon ja kivikkojen keskellä oma silmä alkaa nähdä ja hahmottaa näitä jähmettyneitä mystisiä olentoja.

Islantilainen ystäväni tutustutti minut alun perin näihin tarinoihin. Kerran jouduin tilanteeseen, jossa minun täytyi vakuutella hänelle, ettei kivikasasta vierimään lähtenyt kivi aiheuta mitään vahinkoa. Samaan aikaan, Esjanin vuorenrinteellä, kuvittelin vuoren sisällä asustelevaa Grýla-peikkoa ja hänen lapsiaan, Reykjavíkin kolmeatoista joulutonttua, jotka lähtevät joka joulusta sieppaamaan kaikki ilkeät lapset Grýla-äitinsä syötäväksi.

Haltioiduin täysin näistä tarinoista. Luonto tuntui elävän, ja asumattomallakin seudulla oli tunne, ettei ollut täysin yksin. Juuri nuo mystiset suuret kivet ja kummalliset kivikasat olivat tarinallisesti kiehtovinta Islannissa, ja halusin että piilokansa elää myös astioissani, ehkä juuri siellä kahvikuppini sisällä.

Astiat ja minä

Heluna-puhalluskoristeet ovat Anja Juurikkalan suunnittelemat. Arabian tuotannossa vuosina 1955-1967.

KUN olin lapsi, äitini lapsuudenkodissa oli vielä navetta lehmineen, maito lypsettiin itse, ja oman tarpeen ylittävä maito kulki meijeriauton kyydisä muualle. Muistan vaaleansinisen lehmäkuvioisen maitokannun, joka edelleen koristaa tuvan keittiötä. Se on harvinaisin, lyhyen aikaa Arabian tuotannossa ollut Anja Juurikkalan puhalluskoristeinen Heluna-kaadin. Samassa talossa asuneet serkkuni joivat lämmintä vastalypettyä maitoa suoraan kannusta, mitä kaupungissa kasvaneet sisko ja minä emme voineet ymmärtää.

Isoäidin luona paikka, jossa kuulumiset vaihdetaan, on tuvan suuri ruokapöytä. Isoäitini elää edelleen saman vuorokausirytmien mukaan, ja ruokapöytä on päivisin kovassa käytössä: sen ääressä aloitetaan päivä aamukahvilla, syödään lounas ja päivällinen, nautitaan päiväkahvi sekä lopuksi vielä iltatee. Kolme kertaa päivässä pöydällä notkuu pullapitkoja, kuivakakkuja ja keksejä. Aikamoisena sokerisuuna koin pienenä vierailut isoäitini luona onnekkaina.

Kun kylään tulee vieraita, kaivetaan Arabian Myrna-astiasto esiin. Iso-äitini huomauttaa heti, jos maitoa ei olla siirretty hienoon kermakkoon, tai jos kakkulapio on liian arkinen. Lempiastioiksi isoäitini astiahylyillä ovat muodostuneet Inkeri Leivon koristelemat Kirsikka-kupit, joista il-tatee yhdessä juodaan. Edelleen isoäitini ja äitini opettamana kahvi ja pulla kuuluvat osana elämään, ja astioilla niiden ympärillä on merkitys.

Perheessäni on aina pidetty astioista, ja keittiö on muodostunut minulle aina kodin viihtyisimmäksi sopukaksi. Äitini ja sukulaiseni ostivat minulle astioita, vaikka kotoa muuttoon oli vielä vuosia. Jouduin raivaamaan vaatekaappini hyllyjä tyhjäksi, jotta sain tilaa uusille astioilleni. Isäni joi lapsuudessani aamukahvinsa lähes aina samasta Arabian Ali-kahvikupista, ja pienenä kannoin huolta sen särkyvyydestä.

Äitini osti minulle ensimmäinen ihka oman posliinimukini. Se oli Arabian lastenastiastoon tullut Muumipoika-muki, sisareni sai samaan aikaan sarjan Muumityttö-mukin. Mukit olivat Arabian tuotannossa vuosina 1992-1997, kun uusi muumibuumi oli alkanut. Barbien sijaan autoilla leikkineelle ja poikien kanssa jääkiekkoa pelaneelle kyseinen jako oli ilmeisen selvä.

Nykyään oman astiakaappini sisällössä sekoittuvat monet astiat, vanhat ja uudet. Kaipaen värien, kuvioiden ja koruttomien astioiden sekamelskaa. Niistä on varaa valita päivän tunnelmaan ja hetkeen juuri se sopivin kahvikuppi: uniseen aamuun sopiva, vapaapäivään joku erikoisempi ja huonoon päivään se lohdullisin. Kahvikuppi on minulle yksi arjen tärkeimpiä esineitä, ja se kulkee mukana päivän mittaan eri hetkiin ja tunnelmiin, niin yksin vietettyihin kuin tärkeiden ihmisten kanssa jaettuihin.

Arabian lasten astioiden Muumityttö- ja Muumipoika-muki, 1992-1997. Koristelijana **Tove Slotte-Elevant**.

Tavoitteet

OPINNÄYTETYÖNI tavoitteena oli suunnitella toimiva kuvituksellinen kokonaisuus astiastolle, jossa astiat toimisivat erikseen, mutta myös yhdessä ja kokonaisuutena. Lisäksi halusin toteuttaa kuvituksistani astioiden prototyypit ja selvittää uuden suunnitteluprosessin vaiheita.

Työskentelyssä ylipäänsä yhtenä tavoitteena on aina uuden oppiminen ja tämän prosessin lopputuloksena myös uuden suunnitteluprosessin haltuunotto. Toivon että tulevaisuudessa kohdalleni sattuu uusia tehtäviä, joissa voin hyödyntää projektin myötä oppimiani taitoja. Toivon, että mitä teenkin, se aina kehittäisi minua suunnittelijana ja kuvan tekijänä. Olen kokenut oman kolmiulotteisen hahmotuskykyni välillä rajalliseksi. Halusin suunnitella kolmiulotteiselle pinnalle, jolloin jo suunnitteluvaiheen alkutaipaleilta lähtien jouduin tutustumaan kuvapinta-alaani ja ratkaisemaan kuvituksellisia ongelmakohtia astioiden pintoja tutkimalla. Uskon, että kolmiulotteinen hahmotuskykyni kehittyi työni kautta.

Opinnäytetyö osoittautui laajaksi kokonaisuudeksi, joka vaati aikataulun- ja kokonaisuuden hallintaa. Vastasin itse omasta tehtävänannostani ja aikataulusta, mikä vaati päättäväisyyttä ja itsekuria. Ne ovat haasteita, joista on tavoitteellista selviytyä.

Ensimmäisiä nopeita luonnoksia syntyi minne sattui papereiden tyhjille tiloille.

Metodit ja lähteet

PROSESSIN alkuvaiheista lähtien tarkkailin ympäristöä ja tutkin pinnalla olevia asioita ja trendejä. Selasin sisustuslehtiä, luin sisustusaiheisia blogeja, keräsin inspiraatiokuvia kuvanjakopalvelu Pinterestistä, kiersin sisustusputiikkeja ja kävin useampaan otteeseen pyörittelemässä astioita Arabian tehtaanmyymälässä ja Marimekolla. Lisäksi palasin valokuviini ja yritin päästä ajatuksissani Islannin maaperälle.

Aiheestani löytyvä lähdemateriaali ei tarjonnut kaikkiin kysymyksiini vastauksia. Otin prosessin aikana yhteyttä eri suunnittelijoihin ja yrityksiin. Parhaimmillaan se toi mahdollisuuden päästä Arabian tehtaalle. Vaikkakin tehtaan toiminta on jo lakannut, sain Heini Riitahuhdalta Intensiivisen opastuksen aiheeni pariin, mikä tuki ja laajensi kirjallisista lähteistä löytämäni tietoa.

Arabian vierailujen ja suunnitteluprosessin tärkeimpänä kirjallisena tukena toimi Jukka Lehtisen, Reijo Mörön ja Olli Reijosen Monipuolinen serigrafia. Käsitellessäni kuvittamisen teoriaa, oli rinnallani Anja Hatvan Kuvittaminen-teos. Helena Leppäsen artikkeli: Arabian astiakoristeiden taustaa teoksesta Arabia: keramiikka, taide, teollisuus kulki tiiviisti työni mukana, ja arkea ja sen esteettisyyttä tarkastelin Ossi Naukkarisen Arjen estetiikka-teokseen tutustuen. Lisäksi käytin myös muita kirjallisia lähteitä sekä Yle Areenasta löytyvää videomateriaalia.

Opinnäytetyön tekeminen tapahtui kokonaisuutena. Ympäristö, lähdemateriaalien läpikäyminen, kirjoittaminen ja itse kuvitusten suunnittelu ja prototyyppien valmistus tapahtuivat rinnatusten. Suunnitteluprosessin aikana jouduin ottamaan jatkuvasti astioiden kokonaisuuden huomioon ja arvioimaan kuvitusten toimivuutta yhdessä. Työskentelyni perustui paljolti kokeiluun, valintoihin ja kykyyn karsia. Kuvitusteni näyttäminen muille ja siitä saatu palaute ja keskustelu ohjasivat myös suunnittelua ja päätöksentekoaani.

3.

Taustoitus

Kohderyhmä

OPINNÄYTETYÖNI oli oma henkilökohtainen projektini, joka pohjautui omakohtaiseen kokemukseeni. Halusin tehdä opinnäytetyön, jossa vastaan itse omasta aikataulustani elämäntilanteeni mukaisesti. Marimekko antoi luvan Oiva-astioiden käyttöön myös siksi, ettei aikomukseni ollut kaupallistaa heidän tuotteitaan.

Tietenkin ilahdun siitä, jos suunnittelemani astiasto löytää kohderyhmänsä ja kuvitteelliset ostajansa. Kohderyhmänä pidän ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita sisustamisesta ja astioista, luoden persoonallista tunnelmaa keittiöihin ja kaipaavat väriä arjen keskelle.

Tänä päivänä tuotteiden taustat kiinnostavat ihmisiä: mistä tuote on peräisin ja mitä muuta tuote mahdollisesti voi kertoa. Uskon, että astiastoni tarjoaa ihmisille esineiden ja kuvien lisäksi tarinoita, jotka lisäävät esineisiini vielä enemmän ulottuvuuksia

Lopulliset kuvitukseni ja niiden värit, jotka lopulta päätyivät astioiden pinnoille, ovat muodoiltaan pehmeitä ja väreiltään hemepeitä. Kontrasteistaan huolimatta tämä lopputulos vetoaa kohderyhmänä luultavasti enemmistönä naisiin.

Trendit

PROJEKTIN aikana tutustuin pinnalla liikkuviin sisustustrendeihin ja kevään uutuuksiin. Minulle oli uutta tutkia ja kiinnittää tietoisesti niin laajasti huomiota ajan trendeihin. Visuaalisena ihmisenä koen, että asiat ympärilläni huomaamattakin tarttuvat minuun ja suunnitteluuni, sekä myönteisesti, että kriittisesti.

Minusta tuntuu vähän hölmöltä, että joka vuosi valitaan vuoden trendivärit, joista hullaannutaan täysin. Massakulttuurin nopeat ostopäätökset ja samanlaisuuteen päätyminen trendien johdattamana ovat ristiriidassa myöskin muiden tämän ajan ilmiöiden kanssa.

Tänä päivänä halutaan tuoda esiin persoonallisuutta, yksilön omilla valinnoilla hankittuja, merkityksellisiä esineitä. Samalla esineet rakentavat ihmisen omaa visuaalista identiteettiä. Suunnittelussa arvostetaan ajattomia, aikaa kestäviä ja käytännöllisiä tuotteita sekä kiinnostutaan entistä enemmän eettisyydestä ja paikallisuudesta. Värit, materiaalit ja kuosit saavat sekoittua rohkeasti keskenään sisustuksissa. Astioissakin yhdistellään rohkeammin eri astiastojen osia ja värejä keskenään. Trendit edustavat ajan ilmiöitä, joita myöhemmin tarkastelemalla pystytään tutkimaan menneiden aikojen mieltymyksiä ja ajan virtauksia.

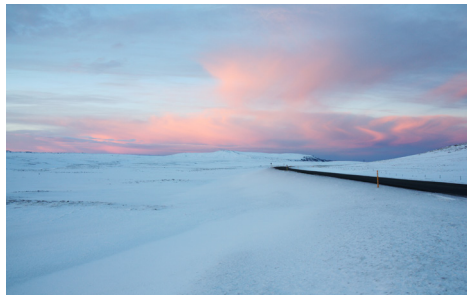
Värit

Pantonen valitsema 2016 trendiväri koostuu tänä vuonna poikkeuksellisesti kahdesta väristä. Nämä ovat viileä vaaleansinisen sävy Serenity ja lämmin vaaleanpunainen Rose Quartz.

Harmoninen väripari kuvaa tasapainoa, sukupuolineutraaliutta, hyvinvointia sekä rauhan tunnetta. Pantonen mukaan kuluttajat etsivät hyvinvoinnista apua nykyelämän stressitekijöille, ja niin myös mieltä rauhoittavat, turvalliset värit ovat nousemassa pinnalle. (Pantone 2016.)

PANTONE®
13-1520 Rose Quartz &
15-3919 Serenity

Kirkas aamu valkeni Islannissa 17.2.2014

Näiden kahden värin osalta on käynyt kanssani puhdas sattuma. Tämä trendikaksikko on nimittäin lähes sama väripari, jotka värittivät myös omat lempivärini Islannin luonnossa. Yleensä näin hemeäät värit keskenään ovat omaan makuuni liian söpöjä, mutta Islannin kirkkaana talviaamuna ihastuin niihin.

Tänä vuonna muutkin pastellisävyt näkyvät sisustuksessa, kuten myös keramiikassa ja lasiesineissä. Hemeiden värisävyjen lisäksi kirkkaat värit saavat oman huomionsa.

Värit lisäävät kotien viihtyisyyttä ja pyrkivät piristämään ja tuomaan turvaa epävarmojen aikojen rinnalle.

littalan kevään 2016 tuotteita värittävät uudet värit. Hehkuvaa smaragdinvihreää löytyy mm. Kaj Franckin Kartio-laseissa sekä 80.juhlavuottaan viettävässä Aalto-maljakossa. Iittalalta on myös kevään aikana tullut mielenkiintoinen yhteistyöprojekti japanilaisen Issey Miyaken designstudion kanssa. Syntyi kodinmallisto, joka

liittala X Issey Miyake
kokoelmassa oleva
vaaleanpunainen
lautanen.

Suloisia keraamisia
käyttöesineitä on nyt
paljon esillä ja niitä
värittävät hemeät
sävyt. Capuccino cup on
Nathalie Lahdenmäen
suunnittelema.

Kaj Franckin
Kartio-juomalasi
hehkuu uudessa
smaragdinvihreäs-
sä värissään.

yhdistelee keramiikkaa, lasia ja tekstiilejä. Mallisto on näkemys harmonisesta kodista, joka tuo ylellistä tunnelmaa ja joka näyttää myös istuvan hyvin tämän hetken sisustuksiin. Kokoelman värimaailma on saanut inspiraationsa luonnosta ja kukkien puhkeamisesta. (liittala 2016.)

Mustavalkoiset, graafiset kuviot näyttävät pysyvän aina suosiossaan. Ne kestävät aikaa, ovat helposti yhdisteltävissä erilaisten astioiden kanssa, ja sopivat moneen eri tyyliin. Mm. Maija Louekarin siirtolaispuutarha-sarjan astioihin törmää usein, ja ne näyttävät sopivan hyvin eri ympäristöihin ja tilanteisiin.

Marimekon Siirtolaispuutarha-sarjan astioiden kuviot ovat **Maija Louekarin** käsialaa.

Materiaalit

Materiaalina puu näkyy edelleen sisustuksessa. Lempää luonnonmateriaali sopii skandinaaviseen sisustukseen lisäten lämpöä ja kodikkuutta. Puu sopii mainiosti yhteen muiden materiaalien kanssa. Esimerkiksi Marimekon Sami Ruotsalaisen suunnittelemassa Oiva-teepannussa yhdistyvät keramiikka ja puu.

Ajattomiin tuotteisiin halutaan kestäviä materiaaleja. Puun ja keramiikan lisäksi mm. kivi, marmori sekä metallit, messinki ja kromi näkyvät sisustustuotteissa.

Sami Ruotsalaisen
suunnittelema Oiva-
teepannu Marimekolle.

Marimekon kevään 2016 tuotevalikoimaan kuuluvat myös maljakot.

Aiheet luonnosta

Kukat ja huonekasvit kukkivat ja rönsyilevät kodeissa runsaammin, Koti saa olla vaikka viidakko ja kasvien esillelaittoon panostetaan. Kasvillisuudesta otetaan rohkeasti inspiraatiota myös kuoseihin. Tapeteissa, tekstiileissä ja esineistössä näkyy runsaita kasvikuviota. Marimekoltakin kevään 2016 uutuuksiin kuuluvat kauniit lasimaljakot, jotka sopivat niin värien, kuin käyttötarkoituksensa puolesta kevään sisustuksiin.

Kuvitettu kuva

”Kuvituskuvan päätehtävänä on herättää ihmisessä mielenkiintoa ja luoda oikeanlainen tunnelma kuvituksen aihetta kohtaan.”

Aino-Maija Metsolan suunnitteluprosessia Marimekon Sääpäiväkirja-sarjalle.

KUVITUS on viestintäväline, jonka tehtävänä on visuaalisesti avata, tukea tai tulkita tekstiä, sisältöä tai muuta kontekstia. Kuvituskuvan päätehtävänä on herättää mielenkiintoa ja luoda oikeanlainen tunnelma kuvituksen aihetta kohtaan. (Graafinen 2015.) Viestin välittämisen lisäksi kuva auttaa ymmärtämään, laajentaa käsitystämme asiasta, rikastuttaa ajattelua ja sisältää myös esteettisiä merkityksiä. (Hatva 1993, 20, 47.)

Toimiva kuva herättää katsojan huomion ja kiinnostavuus on kuvan kriteeri, joka ohjaa katsetta. Kiinnostavuuteen vaikuttavat sekä kuvan sisällölliset että ulkoiset tekijät. Sisällöllisiä keinoja ovat esimerkiksi kertomuksen tai kuvan juoni ja ulkoisia tekijöitä ovat kuvan muodolliset puolet, esimerkiksi: kuvan värit, koko, sommitelma tai kuvan poikkeavuus. (Hatva 1993, 51.)

Kuvan katsomiseen liittyy aina myös katsojan oma havainto ja tulkinta, mikä eroaa aina katsojastaan riippuen. Katsojan astiahavaintojen kautta kuvan merkityksiin voi sisältyä mielikuvia, tunteita, muistoja ja kokonaisassosiaatioketjuja. Samalla kuva luo merkityksiä ja se voi toimia kokemuksen korvikkeena. (Hatva 1993, 9.)

Kuvituksen tarkoitus on tarjota myös esteettisiä kokemuksia, joissa niissäkin vaikuttavat kuvan sisältö sekä sen muodolliset tekijät. Kuvan sommittelu voi vaikuttaa esteettiseen kokemukseen luomalla mielenkiintoisen, sopivasti vaihtelua ja harmoniaa tarjoavan kokonaisuuden. Kuvituksen tuoman mielihyvän kokemuksen katsotaan olevan yhteydessä mielenkiintoon. Kuvan tuottama ärsyke on hallittavissa, jos se on riittävän monimutkainen, mutta ei liian vaikeasti tulkittava. Ihminen kokee näin mielihyvää tiedon prosessoinnin onnistumisesta. Myös uuden kokeminen näyttää olevan yhteydessä mielenkiintoon, koska se herättää katsojan uteliaisuuden, ja kuvan olessa tarpeeksi mielenkiintoinen, saattaa katsojalle syntyä halu nähdä se uudelleen. Lisäksi kuvan tuttuus voi käynnistää muistin vertailuprosessin, eli millä tavoin kuva on entuudestaan koettu, sekä henkilökohtainen mielipide voidaan ottaa myös huomioon arvioitaessa kuvien esteettisyyttä. Kulttuurissa jossa elämme on vaikutuksensa, sillä se muokkaa esteettisiä käsityksiä, kriteerit muuttuvat ja maailmankuvan laajeneminen näkyy esteettisissä arvoissa. (Hatva 1993, 51, 71-72, 80, 113.)

Sääpäiväkirja-sarjan sa-laattivati. Sarjan tuotteet ovat saaneet innoituksensa vaihtelevista sääilmiöistä, joita **Aino-Maija Metsolan** taitavat maalaukselliset kuosit koristavat.

Arlan maito-, piimä ja kerma-pakkauksissa näkyi vesivärikuvituksiin perustuva konsepti, jonka takana oli mainostoimisto 358.

Kauniimpi arki

Kuvitukset arjessamme

Kodeissamme löytyy kuvitettuja kuvia vaikkamissä: seinillä, kirjojen sivuilla, kodin esineistöissä tai hiljaisina kuvina, arkeemme sulautuneina. Emme aina välttämättä kiinnitä jokapäiväisessä elämässämme huomiota esimerkiksi maitopurkin kyljessä olevaan kuvitukseen, vaan se tulee osaksi arkeamme.

Elinympäristö, jossa elämme voi nostattaa tai laskea mielialaamme. Ihminen kaipaa turvaa ja viihtyisyyttä kodissaan ja tekee omia valintojaan kotinsa esineistöön tämän mielihyvän saavuttamiseksi.

Arjen estetiikka

Useimpien ihmisten suhde maailmaan on suurelta osin esteettinen, mutta estetiikan arviointi arjessa ei ole yksinkertaista, sillä se sisältää erilaisia näkökulmia. "Tavallisten ihmisten" estetiikkaa saatetaan pitää epäonnistuneena, kyvyttömyytenä ymmärtää esteettisiä kysymyksiä ja kaikkea sitä mistä arki yleisimmin koostuu. Arkea määritellään tavalliseksi, tutuksi, luotettavaksi, yllätyksettömäksi ja huomaamattomaksi, ja tällaisen ajattelutavan mukaan esteettisyys ei voisi sopia arkeen. Arjen esteettisyyden erimielisyyksissä on ensisijaisesti kyse siitä, että arjen esteettisyys tavallisuudessaan voidaan tulkita olevan vastakohta taiteen estetiikalle, jossa esteettisyys tulee esille parhaassa muodossa, jolle tyypillistä on erottua ja tulla nähyksi ja uudistua. (Naukkarinen 2011, 18, 20-21.)

Yleisemmäksi tulleen näkemyksen mukaan tavallisten ihmisten arki on kuitenkin läpeensä estetisoitunut, eivätkä ihmiset jätä esteettisiä asioita huomaamatta, vaan keskittyvät niihin ja panevat niille paljon painoarvoa. (Naukkarinen 2011, 18-19.)

Viime vuosien muotiterminä on ollut "estetisoituminen", jolla lyhyesti sanottuna tarkoitetaan sitä, että yhä useammat ihmiset pitävät esteettisiä asioita entistä tärkeimpinä yhä useammanlaisissa yhteyksissä. Ilmiö on lisännyt ihmisten valinnanmahdollisuuksia, ja esteettisiä valintoja tehdään esteettisin kriteerein. (Naukkarinen 2011, 24-25.)

Naukkarinen (2011, 27, 29) esittää kysymyksen, siitä ulottuuko estetisoituminen kuitenkaan arkeen? Estetisoitumisella on useita, osittain päällekkäisiä tulkintoja, jotka korostavat taiteellisuutta, elämyksellisyyttä, kuvallisuutta, aistimellisuutta sekä kauneus-rumuus-akselia. Taiteellisuus ja sen suhteen arjen vierastaminen on usein selvä asia. Elämyksellisyyden haluaisi nousta arjen yläpuolelle, mutta kuvallisuus, aistimellisuus ja kauneus-rumuus näyttävät arkisuuden kannalta suopeammilta tulkinnoilta.

Akateemista estetiikkaa ja arjen estetiikkaa yhdistää se, että molemmissa tarkastellaan esteettisiä kysymyksiä ja ollaan kiinnostuneita samoista asioista, mutta niitä käsitellään hyvinkin eri tavoin. Arkisessa toiminnassa ollaan hyvin kaukana akateemisesta estetiikasta, joten voidaanko siitä päätellä ettei esteettisyydelle ole arjessa sijaa lainkaan? Naukkarinen vastaa että ei voida, koska vaikka arki on tavanomaista eikä arkisessa toiminnassa osoiteta niinkään poikkeavuutta, on niitä kuitenkin mahdollista osoittaa. Valinnat ja teot ovat usein tietoisia, ja asiat sekä niiden esteettiset puolet kyllä huomataan. Arkeen kuuluu toiminnallisuus ja eräänlainen hiljaisuus, ja koska arkeen kuuluu tutuus ja luotettavuus, ei arki pakota kyseenalaistamaan ja pohtimaan esteettisiä puolia niin syvällisesti. Voisi sanoa, että estetiikka on arjessa läsnä potentiaalina, johon voi keskittyä aika ajoin, ja vaikka se ei ole yhtä radikaalia kuin taiteessa, on se estetiikkaa kuitenkin. (Naukkarinen 2011, 29-32, 35.)

Taideteoksien tavoin arkea ei ole siis tarkoitettu vain katseltavaksi ja kuunneltavaksi, vaan arkeen kuuluvat yhtä lailla hajut, maut, ja kosketeltavatkin asiat ja arjen aistinautinnot. Ehkä tärkein asia arjen suhteen on muistaa, että olemme siinä väkisin mukana, arki kuuluu elämäämme, se on koettavissa joka päivä. Asiat ovat ohimeneviä, arki soljuu eteenpäin, emmekä voi olla vaikuttamatta arjen estetiikkaan, vaan kaikki tekemme ovat myös esteettisiä tekoja ja niitä voidaan arvioida estetiikan näkökulmasta. Arjen esteettiset kohteet määrätään itse, ja arjessa on estetiikkaa, jos sen osaa löytää. (Naukkarinen 2011, 19, 38-39.)

Kuvan tunnelmassa Piia Kedon kuvittamia Piilopaikka -sarjan astioita, jotka ovat Arabian tuotannossa.

Astioiden merkitys

ASTIOITA voi tarkastella monelta kantilta, löytäen niistä paljon erilaisia merkityksiä. Ne kuuluvat vahvasti ihmisten jokapäiväiseen elämään, joten niitä voidaan tarkastella myös arjen ja sen esteettisyyden kautta. Samalla astioiden pinnalla olevat koristeet ovat kuvia, joita voidaan tarkastella samoin, kuin mitä tahansa muutakin kuvaa.

Yhtä lailla kuin arjen estetiikkaakin, astioihin kuuluvat hajut, maut, astian kosketeltavuus ja niiden tarjoamat aistinautinnot. Samalla ihminen tekee esteettisiä valintoja valitessaan itselleen mieluisat käyttöastiansa. Esteettisten puolien lisäksi astioilla on selkeä funktio: Niillä on käyttötarkoitus, jossa niiden tehtävänä on olla toimivia, käytännöllisiä, tarpeellisia, ja samalla lisätä miellyttävyyden kokemuksia.

Ihmisen elintapoihin kuuluu luonnollisesti syöminen ja juominen, ja arjen keskellä astiatkin tulevat niin tutuiksi, että saattavat sulautua muhun elämään, ja muuttua osaksi rutiineja. Kuitenkin tämän lisäksi ihmisen elämään mahtuu paljon hetkiä, joissa astiat ja niiden tarjoamat kokemukset muodostavat rakkaita muistoja, jotka saavat nousta mieliimme pienestäkkin aistihavainnosta, antaen positiivisia ajatuksia arjen keskellä. Kaiken lisäksi astioilla on vielä sosiaalinen funktio: astiat yhdistävät ihmisiä, perheitä, sukuja ja ystäviä. Astioiden ympärillä vietetyt sosiaaliset hetket tärkeiden ihmisten kanssa lähentävät ja rakentavat yhteisiä muistoja.

Kattauksen merkitys

Kauniin kattauksen avulla luodaan tunnelmaa ja se kuuluu osaksi ruokailuhetkeä. Kattaus voi herättää ruokahalun, ja kansaruokailijat ovat siinä tärkeässä asemassa. Nykyään on nähtävissä ihmisten vahva kiinnostus ruokaan ja sen visuaaliseen esillepanoon. Mm. sosiaalisessa mediassa ja blogeissa taukoamatta ilmestyvissä ruokahetkissä näkyy kattauksien, astiamuotojen, -koristeiden ja värien leikki, joka antaa ruualle kehykset.

1950-lukua pidetään suomalaisen muotoilun kultakautena, ja suomalaisen muotoilun maine perustuu pitkälti 1950-luvun saavutuksiin. Toisen maailmansodan ja pula-ajan jälkeinen jälleenrakennus muutti Suomen ilmettä merkittävästi. Unelmoitiin paremmasta tulevaisuudesta ja sen saavuttamiseksi voimavarat suunnattiin kotiin. Tuotiin värejä ja silmäruokaa kodin sisustuksiin eikä kaunis kattaus kuulunut vain varakkaille, vaan kaikille myös arkena. (Timonen 2013, 8-11, 63.)

Päivittäin käytetyillä esineillä pystyttiin vaikuttamaan ihmisten mielialoihin, ja tietoutta kauniiden käyttöesineiden merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille pyrittiin levittämään useiden kattausnäyttelyiden ja lehtien avulla. Ne innostivat ihmisiä tekemään päivärutiineista luovaa ja harjaantuttivat esteettistä silmää. (Timonen 2013, 63.)

Ruokapöytä oli kodeissa kovassa käytössä, ja ateriointi kauniisti katetun pöydän ympärillä oli virkistävä lepoaika ja lapsiperheissä sillä oli myös kasvatuksellisia merkityksiä. Kattausta on luonnehdittu pöytäarkkitehtuuriksi ja pöytäsoveltajan välineitä ovat ruoka, astiat ja liinat. "Kattaus on elämisen rikkautta." (Timonen 2013, 6, 95-96.)

Koristeiden merkitys

Arabialla on ollut pitkä historia suomalaisessa astiateollisuudessa. Vaikka tehtaan toiminta on lopetettu Suomessa, ehti tehdas toimia Suomessa yli 140-vuotta. Arabialla on ollut merkittävä rooli ihmisten arjessa, ja samalla se on vahvistanut Suomen identiteettiä ja kuvaamme maailmalla. Arabian astia ja sen koriste saattavat tuoda meille muistoja lapsuudesta, yhdistää meitä sukumme vaiheisiin, ja liittävät meidät myös laajempaan sukupolvien, ja kulttuurien ketjuun. (Leppänen 2009, 78.)

Arabian tehtaan kannattavuuteen koristeilla on ollut suuri merkitys, sillä koriste vaikutti vahvasti ostopäätöksiin, ja kuluttajien mielestä esineiden arvo määräytyi juuri koristeiden perusteella. Sota-ajan karussa arjessakin kaivattiin mieluummin koristeellisia astioita, jotain tuttua tunnetta, ja kuvallisia merkityksiä. Uusien koristeiden suunnittelu oli selvästi edullisempi vaihtoehto päivittää vanhoja astiamalleja, kuin täysin uuden astiamuodon suunnittelu. Lisäksi koristeilla pystyttiin peittämään esinepinnan virheitä. (Leppänen 2009, 80, 115, 118, 126.)

50-luvullakin astioiden valmistus ja koristelu olivat vielä käsityövaltaista, esineissä oli ihmiskäden kosketusta ja inhimillisyyttä: piirre, joka niissä edelleen vetoaa. Astioilla oli myös pelkän koristeenkin tehtävä, sillä kaikilla ei ollut varaa taide-esineisiin. Kultakausi oli rikasilmeinen ja tarjosi astioita moneen makuun, ja aika jätti jälkeensä hienon astiaperinteen. (Timonen 2013, 10-12.)

Astiakoristeet vaikuttavat varmasti edelleenkin ihmisten ostopäätöseen, tuottavat mielihyvää ja vaikuttavat kotien viihtyvyyteen. Nykyään silkkipainon käyttäminen keraamisten koristeiden suunnittelussa on tehnyt koristelusta lähes rajatonta ja tarjonta on monipuolista. Epävarmat työmarkkinat ja suurten tehtaiden tuotantojen siirryttyä muualle, yrittäjyys on kasvussa ja nykyään myös pienet kotimaiset tahot panostavat laadukkaisiin sisustustuotteisiin.

Vaja Designin Sirkuspurnukka. Vaja designin tuotanto toimii Suomessa omassa tehtaassa, millä varmistetaan tuotteiden korkea laatu ja koko tuotantoketjun eettisyys.

Keraamisen koristeen prosessi

SEURAAVAKSI käyn läpi keraamisen koristeen prosessia, tutustuen myös sen teolliseen tuotantotapaan. Halusin tuoda nämä laajemmin osaksi oppinäytetyötäni, vaikka omia astiaprotojeni ei ole viety tälle tasolle. Vierailin Arabian 9. kerroksen taideosastolla tapaamassa siellä työskentelevää Heini Riitahuhtaa, jonka johdattamana tutustuminen keraamiseen prosessiin alkoi.

Serigrafia eli silkkipaino

Silkkipainon perustekniikka keksittiin jo 1700-luvun Japanissa, ja Euroopassa sen käyttöä sovellettiin 1900-luvun alussa ensin tekstiili- ja sitten keramiikkateollisuudessa. Arabialla silkkipainoa alettiin käyttää koristelumenetelmänä 1960-luvun alussa, ja se on edelleen teollisessa tuotannossa yleisin käytetty menetelmä. Koristekuviot leikattiin aluksi paperikaavioihin, kunnes keksittiin valotukseen reagoivat emulsiot. Emulsiolla saatiin muodostettua seulaan kalvo, jolle painokaavio valotettiin ja kehitettiin. (Leppänen, 2009, 122.)

Silkkipaino on painomenetelmä, jossa painokaavio valmistetaan seulalle. Värit painetaan painopohjalle kehykseen pingotetun seulakankaan läpi. Painovärit menevät läpi niiltä kohdista, mistä painokaavio ei tuki seula, muodostaen halutun kuvan painopohjalle. Silkkipaino on monipuolinen menetelmä ja mahdollistaa painamisen hyvin monenlaisille materiaaleille ja pinnoille. Taidegrafiikassa menetelmästä käytetään nimitystä serigrafia. (Lehtinen, Mörö & Reijonen 2002, 49.)

Heini Riitahuhta valmisti keraamisia siirtokuvia silkkipainotekniikalla Arabiassa 23.3.2016. Keraamisten värien kanssa työskennellessä on suotavaa käyttää maskia.

Keraaminen siirtokuva

Keramiikan silkkipainaminen eroaa huomattavasti esimerkiksi paperille painamisesta, joka on tasainen ja yksinkertainen painopohja. Keramiikalle painaessa silkkipaino on monivaiheisempi ja vaatii keramiikan valmistusprosessin tuntemusta. Prosessissa käytetään keraamisia värejä, joiden on kestävä korkeita polttolämpötiloja. (Lehtinen, Mörö & Reijonen 2002, 116.)

Keraamisia siirtokuvia valmistettaessa väri vedostetaan seulan läpi siirtokuvapaperille jonka pinta on vesiliukoinen tai lämmön vaikutuksesta sulava. Kun viimeinen värikerros on painettu ja kuva on valmis, täytyy kuvan päälle painaa vielä siirtokovalakka, joka sitoo kuvan väripigmentit yhteen ja mahdollistaa kuvan irtoamisen siirtokuvapaperista eli lakka tekee kuvasta siirrettävän. Veden avulla liuottamalla siirtokuva irtoaa siirtokuvapaperista ja kuva siirretään lakkakalvon avulla esineen pinnalle. Siirtokuvan ja esinepinnan väliin jäänyt vesi ja ilma puristetaan lastalla pois. Jos siirtokuvan ja esinepinnan väliin jää ilmaa, kuva hajoaa poltossa. (Riitahuhta 2016.) Korkeapolton värit sulavat poltossa lasituksen sisään 1170 asteessa ja ovat sen jälkeen kulumattomia. Matalapoltoiset 700-800 astetta kestävät värit kiinnittyvät vain lasituksen pintaan ja ovat herkempiä kulumiselle (Lehtinen, Mörö & Reijonen 2002, 117.)

Koristeiden asemointi

”Joskus koristetta oli vaikea saada sopimaan yhtä hyvin kaikkiin muotoihin, koska astiastot koostuvat erilaisista esineistä”

– Raija Uosikkinen

Heini Riitahuhan Arabialle suunnittelemassa Runo-astiastossa kukat rönsyilevät astialta toiselle.

Arabialla koristelijana ja koristesuunnittelijana vuosina 1947-86 työskennelleen Raija Uosikkisen mielestä oli ihanteellista, jos muotoilija suunnitteli aina astian muodon lisäksi sen graafisen ilmeen. Ellei se ollut mahdollista hyvä lopputulos vaati muotoilijan ja koristesuunnittelijan tiivistä yhteistyötä, koska koristetta oli vaikea saada sopimaan kaikkiin astiastossa oleviin muotoihin. Käsien maalaten oli helppo koristaa mitä muotoja tahansa, mutta siirtokuvia suunnitellessa on kiinnitettävä erityistä huomioita kuvioiden liitoskohtiin. (Kumela & Blåfield 2010, 352)

Astioiden koristelu on ollut Arabian tehtaan vahva osaaminen koko sen historian ajan. Jokaisen tuotteen koristeiden kehittäminen on oma tuotekehitysprojekti, jonka kuluessa valmistetaan suunnittelijan toiveiden mukaisesti keraamisen koristeiden ilme.

Seuraavaksi tuon esille Heini Riitahuhan Arabialle suunnitteleman Runo-astiaston prosessia, sillä tapasin Riitahuhtaa Arabian tehtaalla opinnäytetyöprosessini aikana. Sain kuulla yksityiskohtia ja nähdä astiamalleja kyseisen astiaston suunnitteluprosessista. Runo-astiasto on ollut esillä myös video- ja kirjallisissa lähteissäni.

Runo-astiasto on ollut Riitahuhan ja usean keramiikka-alan ammattilaisten pitkän työn lopputulos ja vaatinut paljon kehitystyötä, jotta kuviot on saatu sopimaan haasteellisiin astiamuotoihin. Runo rönsyilee muotojen yli ja astiaston matkassa tuotantoesineeksi on riittänyt ongelmia ratkot-

tavaksi. (Riitahuhta 2010, 375.) Astioiden taitekohtiin, joissa koristeet menevät astiamuotojen reunojen yli sekä lautasten ja kulhojen reunakallistuksiin on vaivalloista painaa kuvioita. Lisäksi astiaston erikoisemmat osat, kuten rasia kansineen tuovat omat haasteensa, eikä astiastossa esiintyvä punainen väri ole helpoimmasta päästä. Keramiikan väreistä punainen ja sen eri sävyt ovat haasteellisempia. (Riitahuhta 2016; Yle areena 2013.)

Astiaston osia valmistetaan eri tekniikoin, ja originaali pitää muokata kullekin tekniikalle sopivaksi. Kuvia joutuu suunnittelemaan monin tavoin, pilkkomaan ja lisäksi vielä haasteellisten muotojen käsin aseointi lisää esineiden työmäärää. Apuna Arabialla ovat kokeneet koristelijat, piirtäjät ja laadunvalvojat. Astioita täytyy kaavoittaa kuin vaatteita, ja Riitahuhdan rakentamien paperi- ja tarramallien pohjalta seripainon esivalmistajat toteuttivat lopullisen koristeen aseoinnin ja pilkkomisen. Runo-astiaston värejä ja kuvioita Riitahuhta suunnitteli kolmen vuoden ajan. (Riitahuhta 2010 375; Riitahuhta 2016.)

Yleisesti siirtokuvakoristelu voidaan tehdä joko käsin tai koneellisesti. Perinteisessä käsinkoristelussa kuvat liotetaan vedessä ja kuvat asetellaan astian pinnalle käsin. Koneellisessa siirtokuvakoristelussa koriste siirretään esineen pinnalle lämmön ja jokaiselle astiamuodolle suunnitellun silikonisen koristetyynyn avulla. Arabialla on hienoja kaavioita ja menetelmiä, joilla kuviot saadaan piirrettyä ja venytettyä astioiden muotoihin sopiviksi.

Koristeita voidaan tehdä myös koneellisesti suorapainomenetelmällä, jossa kuva väri kerrallaan painetaan suoraan esineen pinnalle, ilman siirtokuvapaperia. (Lehtinen, Mörö & Reijonen 2002, 116; Riitahuhta 2016.)

Nykyään Arabian tehtaan toiminnan siirryttyä muualle mm. halpamaiden tehtaisiin, on pyritty siihen etteivät asiat muuttuisi ja prosessi ja tuotteiden laatu säilyisivät ennallaan. Surullista on kuitenkin se, että suunnittelijan yhteistyö eri ammattilaisten ja tuotantotiimin kanssa tulee varmasti olemaan haasteellisempaa ja ennen kaikkea etäistä.

*”Monimutkaisempia esineitä
pitää kaavoittaa kuin vaatteita”
– Heini Riitahuhta*

4.

Processi

Luonnostelu alkaa

ALOITTAESSANI omaa suunnittelutyötäni, pääni täyttyi ideoista ja mielikuvista. Herkistin itseni ympäristölle ja sen vaikutteille. Palasin muistelemaan, katselin valokuvia ja luin Islannin aikaista päiväkirjaani. Kuvia ja ideoita syntyi liikaa ja astiapinta-alaa oli liian vähän. Luonnosten tekijänä olen vapaa ja runsas. Vedän siveltimillä ja tusseilla nopeaa viivaa, tai leikkelen kartongista suurpiirteisiä muotoja.

Kun ideoita vei pidemmälle, alkoi suunnitelma kohdata erilaisia haasteita ja vaikeuksia, niin tekniikan, kuin sommittelunkin osalta. Välillä eksyin poluilta, ja välillä piti palata alkuun ja miettiä erilailla. Ehkä vaikeinta oli hyväksyä sellaisten elementtien ja tunnelmien poisjättö, jotka alussa halusin sisällyttää kuvituksiin, mutta jotka lopulta jäivät pois lopullisista astioista. Halusin mahduttaa kaiken, mutta näin pienen astiaston kuvittamiseen ei koko Islanti mahdu.

Luonnosprosessissa syntyneitä kuvia.

Astiaston valinta

SEURAAVA vaihe, jotta luonnoksia pystyi viemään ajatusta pidemmälle, oli valita astiat joihin kuvituksia lähti suunnittelemaan. Astian muoto on oleellinen osa kuvitusta, ja yleensä pyritään myös siihen, että kuvitus korostaa astioiden muotoja. Pyörittelin Arabian tehtaanmyymässä eri astioita, tutkin kaaria ja linjoja, ja mietin, millä tavalla kuvia voisi suunnitella niihin. Vaikka Arabian astiat ovat kulkeneet mukanaani koko elämäni, oli hankala löytää sopivia astioita. Arabian astioita hallitsevat vahvat muodot, ne olivat tarkoitukseeni liian pyöreitä tai kaltevia ja olisivat tuoneet mukanaan myös ylitsepääsemättömiä haasteita.

Sami Ruotsalaisen Marimekolle suunnittelemien Oiva-astioiden muoto on aina kiehtonut minua. Ne ovat selkeitä ja antavat tilaa erilaisille kuvituksille ja tyyleille. Lähestyin Marimekkoa ja kysyin mahdollisuuttani käyttää heidän astioitaan kuvitusteni pintana. Koska työni ei ollut kaupallinen, vaan henkilökohtainen projekti, sain helposti luvan toteuttaa projektini.

Valitsemani Oiva-astiat, joista koostuu oma astiastoni: Lautanen 20cm, muki 2,5dl, kahvikuppi 2dl, kulho 2,5 dl sekä 10cmx10cm lautanen.

Työvälineitani, joita käytin suunnitteluprosessissa: luonnoksissa sekä kuvitusoriginaaleissa.

Kuvitustekniikka

OMA kuvitustyylini on usein värikästä ja runsasta. Tykkään piirtää käsin ja pyrin siihen, että kädenjälki näkyy kuvituksissani. Alun perin halusin astiaston kuvitukseen herkkää akvarellimaista jälkeä. Se olisi tukenut Islannin mystistä luontoa ja haalistuneita muistikuviani. Islannin nopeasti vaihtuvien maisemien ja sään takia halusin, että kuvitus olisi liukunut astiaa pitkin sulavasti toiseksi ja yllättäväksi. Koska tuotettani ei tehty koneellisesti, eikä monien ammattilaisten käsien kautta, vaan minun omin pikkukätösini, oli pakko ottaa kuvituksissa huomioon myös prosessin kannalta helpottavat ratkaisut.

Monien kokeilujen jälkeen päätin lopulta tehdä kaikki kuvitukseni muodot ja elementit lähinnä mustia tusseja ja maaleja käyttäen. Eri kokoiset huopakynät tekivät tarkkoja muotoja ja tekstuureja, ja nestemäisestä tusista ja akryylimaalista syntyi nopeita muotoja. Paperia kului ja kädenjälki rentoutui. Valmiit kuvaoriginaalit skannasin ja aloin työstää kuvituksiani Photoshopissa. Photoshopin avulla pystyin rakentamaan elementeistä loputtomia kollaasimaisia kokonaisuuksia, ja koneellinen väritys mahdollisti nopean kokeilun eri väri vaihtoehtojeni välillä.

Suunnittelusta

KUN astiasto, kuvitustekniikka ja kuvitukset olivat löytäneet suuntansa, täytyi työskentelyn lomassa jatkuvasti kokeilla kuvituksia astioiden pinnoille ja tarkastella astiaston kokonaisuutta yhdessä. Tulostin kuvituksistani paperimalleja, joita asettelin astioiden pintoja vasten, pyörittelin ja korjailin. Astioiden pinnat ovat levitettyinä kaarevia, joten kuvat muuttuvat astian kuperilla ja koverilla pinnoilla. Itsekseni työskennellessäni täytyi vain kokeilemalla muokata ja venyttää kuviani niin, että ne menisivät sulavasti astian kaaria pitkin. Onneksi kuvitukseni rakentui useista palaista, mikä helpotti kuvien asettelua. Astioitani pyöritellessäni jouduin huomioimaan myös, millä tavalla kuvitukseni näkyisivät eri suunnista. Välillä jokin rajautui huonosti, näkyi liian vähän, liikaa, tai ei sopinut toisen kuvan kanssa yhteen. Pinosin ja yhdistelin astioita keskenään ja jouduin prosessin aikana karsimaan paljon.

Huomaan usein, että suunnitteluvaiheessa kuvituksistani tulee liian runsaita. Aluksi on liikaa materiaalia, jota alan sitten karsimaan runsaalla kädellä pois. Kaikessa muodon yksinkertaisuudessaan, lautanen oli pitkään tukossa. Se olisi ehkä saattanut toimia yksinään, mutta yhdistettyäni sen toisen astian osan kanssa, oli kokonaisuus levoton. Vielä pitkään yritin saada mahtumaan eri tekniikoita yhteen, jolloin astiat tuntuivat sekavilta ja irrallisista yhdessä. Oli myös kohtia, jotka eivät miellyttäneet minua, jolloin päädyin kääntämään aina sen kohdan astiastani seinään päin. Ei kuitenkaan ollut tarkoituksenmukaista jättää astiaan jotain sellaista osaa, jota pitäisi piilotella. Poistin tällaiset kohdat kokonaan ja aloitin niiltä osin alusta. Olin kuitenkin lähellä ratkaisuja, sillä lopulliset kuvat muuttuivat nopeasti ja pian kuvitukset loksahdivat paikoilleen. Yritin kuvia tehdessäni kunnioittaa astioiden omia muotoja, ja mielestäni kuppien korvienkin alta löytyi oivia pinta-aloja.

Ensimmäisten paperimallien kokeilua astioiden ympärille.

Kuvitusprosessin eri vaiheista tulostettuja paperimalleja.

Korjailin kuvituksia mm. skissipaperin avulla. Oksien muotoja piti hioa yhteensopiviksi toisten kuvien rinnalle, astioiden muotoja tukien.

Värit

RAKASTAN värejä, niin ympärilläni olevissa asioissa, kuin suunnittelussanikin. Värien avulla voin luoda erilaisia tunnelmia ja niillä on merkittävä rooli kuvitusteni kanssa. Ne kulkevat suunnittelussani mukana läpi työskentelyn, mutta monesti kuvaa joutuu korjaaman juuri värien kautta, vaikka muodot olisivat jo kohdillaan. Se, miten mitkäkin värit toimivat yhdessä ja minkälaisia vaikutuksia ne antavat, vaikuttavat kuvan toimivuuteen.

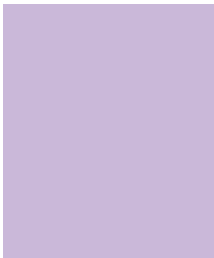
Värien harmonia viittaa tasapainoon ja järjestykseen, voimien symmetriaan. Värit ovat miellyttäviä jos niiden kesken vallitsee jokin järjestelmällinen suhde. (Itten 2004, 19, 21.) Käytän suunnittelussa usein värejä ja niiden vastavärejä sekä erilaisia kontrasteja. Niillä on voimakas vaikutelma, ne kiinnittävät huomion, ja tekevät usein kuvista toimivia.

Mietin Islannin luonnon värejä ja vuodenaikaa, jolloin olin siellä. Vaihdoikani oli suurimmalta osin talvella, mutta sain kokea pimeyden lisäksi myös kevään loiston. Islannissa vuoden keskilämpötila nousee hiukan kymmenen asteen yläpuolelle, joten kesäkuuhun mennessä en voisi sanoa kokeneeni lainkaan kesää.

Minulle oli alusta asti selvää, että sininen väri kuuluu osaksi kuvituksiani. Sinisellä halusin kylmän, talvisen vaikutelman ja lisäksi sinisellä on rauhoittava vaikutus. Mustalla halusin kuvastaa saaren tuliperäistä maata. Kylmien värien rinnalle halusin jotain lämmintä kuvaamaan aurinkoa sekä kevään kasvua. Mukaan tuli kirkas keltainen. Hemeät vaaleanpunainen sekä violetti syntyivät talojen ja taivaan väreistä. Ne hehkuvat mustan vierellä ja tuovat kontrasteja tummien värien rinnalle. Vaaleanpunaisen ja violetin sävyt eivät ole kirkkaimpia, eivätkä saavuta värien suurinta valovoimaisuutta, mutta niiden luonne muuttuu kylmemmäksi, mitä tavoitelin talven vuodenaikaa kuvatessani. Ne ovat silti koettavissa miellyttävinä ja helposti lähestyttävänä. Lisäksi hemeät pastilliset sävyt rauhoittavat ja niillä on uninen, tarunomainen vaikutus luonnon kuvaamisessa.

*"sinisen voima on kuin
luonnon talvella, jolloin
kaikki itäminen ja kasvu
on piiloutunut pimeään
ja hiljaisuuteen."*

- Johannes Itten

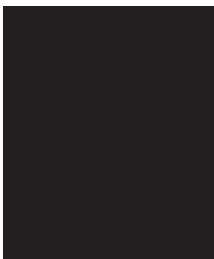
C 19
M 27
Y 0
K 0

C 0
M 36
Y 24
K 0

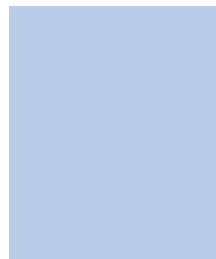
C 1
M 11
Y 93
K 0

C 0
M 0
Y 0
K 100

C 100
M 96
Y 11
K 11

C 26
M 13
Y 0
K 0

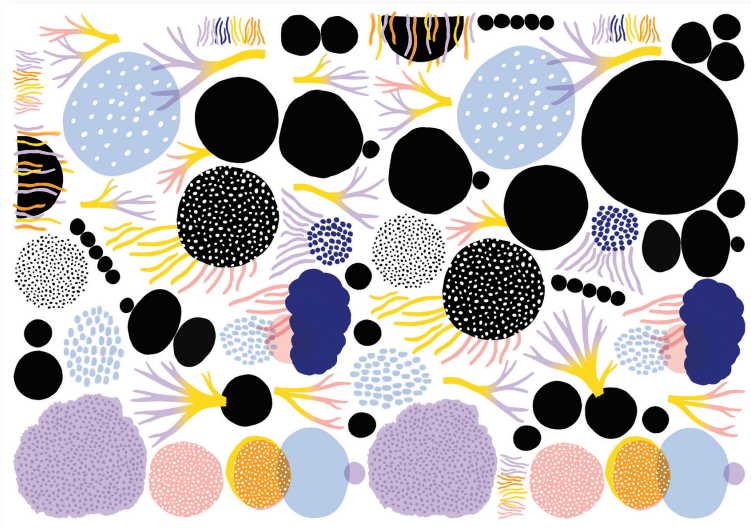

Siirtokuvat

OLIN jo tammikuun lopulla ollut yhteydessä Piia Ketoon, joka on suunnitellut Arabialle Piilopaikka- ja Piilopaikka Pakkanen-astiastojen kuvitukset. Keto järjestää myös siirtokuvakoristeluun pohjautuvia astiapajoja, joten oletin että hänellä luultavasti on osaamista käyttämästäni tekniikasta. Keto (2016) vinkkasi että voisin esimerkiksi tilata siirtokuva-arkkini Englannista, Bailey Decal Ltd:sta, koska he painavat siirtokuvat digipainossa, eikä siellä ole arkkien määrärajoituksia. Otin yhteyttä yrityksen Nataliehen, joka vastasi kysymyksiini. Heidän mukaansa värit saattavat muuttua jonkin verran ja varsinkin punainen väri on haasteellinen. Jos haluaisin kirkkaita värejä, hän suositteli keramiikassa tyypillisesti silkkipainotekniikalla toteutettuja siirtokuvia. Silkkipaino oli tarkoitukseeni nähden liian monivaiheinen. Usean värin takia olisi tarvinnut teettää jokaiselle värille omat seulansa, mikä näkyisi huimasti kustannuksissa, enkä pystyisi Suomesta käsin olemaan tarpeeksi lähellä prosessia ja tarkistamaan kuvieni laatua. Digipaino oli mielestäni kannattavin vaihtoehto pelkkien protojeni valmistamiseen.

Koulumme keramiikan opettaja oli aikaisemmin jo maininnut Helsingissä toimivasta Septaria-keramiikkakeskuksesta, ja heidän verkkokaupastaan, Kerasililta, löytyivistä digipainoisista siirtokuva-arkeista, joita pystyi tilaamaan omilla kuvilla. Päätin aikataulusyistä tilata siirtokuvat lopulta heiltä, ettei minun tarvinnut huolehtia ehtisivätkö kuvani Englannista ajallaan. Samalla pystyin olemaan helposti yhteydessä ja esittämään mieleeni tulleita kysymyksiä, lähinnä värejä koskien, sekä tarkempia tietoja painotiedostoon liittyen. Heillä värien kohdalla mainittiin myös, että värit saattavat muuttua hieman. Aikataulun, toimitusajan ja yhden arkin 75 euron hinta ei antanut mahdollisuutta tilata testiarkkia, joten päätin ottaa riskin ja toivoa että taso olisi protoihini riittävä.

Luulin että olin varautunut kaikkeen. Pystyisin käsittelemään mahdollisen pettymyksen, ajattelemaan sen osana prosessia, sekä mieltämään että kyseessä ovat tosiaan vain prototyypit, eivätkä astiaosastolle päätyvät tuotteet. Olin ennen siirtokuvatiedoston lähettämistä kokeillut monia lasertulostimia, hyvistä ja huonoista lähtien ja hyväksynyt, että jos värien laatu olisi edes jokseenkin tämä, se olisi ok. Siirtokuva-arkki oli saapuessaan kuitenkin pahempi mitä osasin odottaa. Värit olivat sitä, mitä pelkäsin, sammuneet ja menettäneet värien kirkkautensa. Vaaleanpunaisesta ja liilasta ajattelin, etteivät ne luultavasti tulisi olemaan niin heleitä kuin toivoisin, mutta oli yllättävää, että puhdas keltainen oli muuttunut harmahavaksi, vaikka se ei sisältänyt prosenttiakaan mustaa. Tietenkin tämä johti siihen, että likainen keltainen ja vaaleanpunainen yhdessä saivat haluamani oranssinkin näyttämään joltain ihan muulta. Tämä vei pohjaa valitsemieni värien merkityksistä ja kokonaisuudesta. Käynnistyi automaattisesti ajatustyö, ongelmanratkaisutyökäluni rakutti, mitä ihmettä näiden kanssa oikein tekisin seuraavaksi? Aikataulu oli jo tiukka, ja seuraavat vaiheet olisivat: siirtokuvien kiinnittäminen astioihin, poltto ja lopullisten tuotteiden valokuvaus. Vaihtoehtona voisin silti tehdä protoni suunnitelmieni mukaisesti ja tutustua tekniikkaan. Valokuvia voisin kuvankäsitellä jälkeinpäin, niin, että värit täsmäisivät haluttuun lopputulokseen. Polton voisi jättää kokonaan tekemättä, koska "virheellisten" kuvien ei tarvitsisi jäädä kestäviksi, sillä jo astioiden ja siirtokuva-arkin lisäksi, poltto vaatisi omat kustannuksensa.

Siirtokuva-arkin painotiedosto.
Kuva-alueen koko 300x430mm

Valmis siirtokuva-arkki, jossa värit ovat huomattavasti sammuneet.

Prototyypien valmistus

MINULLA oli prosessin varrella myös onnea matkassa. Piia Keto oli siirtokuva-arkkini saapumispäivänä yllättäen yhteydessä minuun. Hän ilmoitti että hänen astiapajansa järjestettäisiin kyseisellä viikolla, johon minäkin voisin osallistua. Keto (2016) kertoi, että siirtokuvat saattavat muuttaa poltossa väriään jonkin verran, yleensä kirkastuvat ja muuttuvat heleämmiksi. Sain pientä toivoa, vaikka en uskonutkaan, että likainen keltainen muuttuisi enää kirkkaaksi. Pajassa voisin myös työskennellä omien protojeni parissa, saaden ohjeistusta, apua, ja olkapäätä. Lisäksi saisin kokeilla vaihtoehtoisesti myös yksivärisillä siirtokuva-arkkeilla työskentelyä ja protojeni polttokin onnistuisi samalla. Olin innoissani siitä, että oppimisprosessini sai yllättäen taas uuden mielenkiintoisen suunnan ja ulottuvuuden.

Valmistin prototyypini siis Piia Kedon astiapajassa, joka järjestettiin hänen työhuoneellaan (13.4.2016). Aluksi saimme ohjeistuksen tekniikasta ja sen jälkeen suunnittelimme yksivärisiä siirtokuva-arkkeja käyttämällä omat lautasemme. Olin jo aikaisemmin kokeillut itsenäisesti siirtokuvia, mutta astiapajassa oli kiva toteuttaa lautanen, jonka aikana materiaali todella tuli tutuksi.

Protojen valmistus sujui hyvin, koska olin saanut varmuutta materiaalin kanssa työskentelemisestä, ja myös Piian läsnäolo rauhoitti työskentelyäni. Kerasilin siirtokuvat olivat ohuempia ja irtosivat veden avulla nopeammin paperista, kuin mitä astiapajassa käytetyt, mutta kiinnitys onnistui silti hyvin. Minulle tuli yllätyksenä, että siirtokuvia voi rauhassa asemoida astian pinnalle. Siirtokuvia pystyy varovasti liikuttelemaan, eivätkä ne jämähdä heti kiinni. Siirtokuvien kiinnittäminen oli helppoa, mutta vaati tarkkuutta. Täytyi varmistaa ettei siirtokuvan ja astianpinnan väliin jäänyt vettä tai ilmakuplia. Tasoitin kuvat silikonisen lastan avulla ja olin sen verran varovainen, etteivät kuvat repeäisi.

Myöhemmin Keto vei astiat poltettavaksi 820 asteeseen. Astiapajassa käytetyt yksiväriset siirtokuvat tulivat polton jälkeen huomattavasti kirkkaammiksi, mutta protoissani olevien siirtokuvien värit eivät muuttuneet kirkkaammiksi. Päinvastoin ne haalistuivat vielä lisää. Ainakin musta oli huomattavasti haaleampi polton jälkeen, kuin ennen polttoa. Olin kuitenkin niin iloinen jo siitä, että astiani olivat ehjiä. Minulla oli käsissäni vihdoin valmiit prototyypit, jotka kaiken lisäksi olivat kuvien suhteenkin kestäviä astioita. Olin helpottunut, vaikka kaikki asiat eivät taipuneetkaan tahtooni.

Astiapajassa toteuttamani lautanen yksivärisillä siirtokuva-arkkeilla.

Ensimmäisiä siirtokuvia, joita kiinnitin astian pintaan. Helpotuksena, siirtokuvat ja kuvitukseni sulautuivat hyvin astioiden muotoihin.

Siirtokuva irtosi hyvin veden avulla siirtokuvapaperistaan.

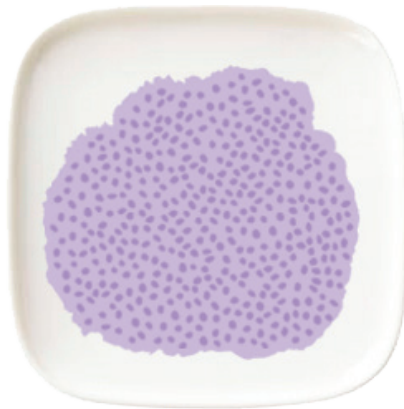
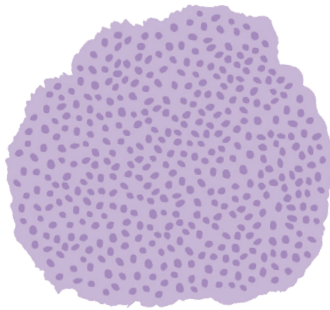
Nimi astiastolle

PÄÄTIN antaa astiastoni nimeksi Saari. Nimi tukee astiastoni kokonaisuutta ja oli alunperinkin yksi vahvoista ajatuksissani kuvitusteni ympärillä. Se kuvastaa Islantia, Atlantilla kelluvana saarena. Astiastoni lautanen kuvaa saaren tulista ja jäistä maaperää, joka tarjoaa niukkaa kasvillisuutta. Muita astiaston osia pitkin saaren maaperästä kohoaa kivikasoja, tulivuoria, vaivaiskoivuja, välillä sataa, ja auringon sekä taivaan värit värittävät astiaston osia. Saaren kokonaisuuksia ja kuvia voi muuttaa kääntämällä astioita ja pinota niitä eri tavoin.

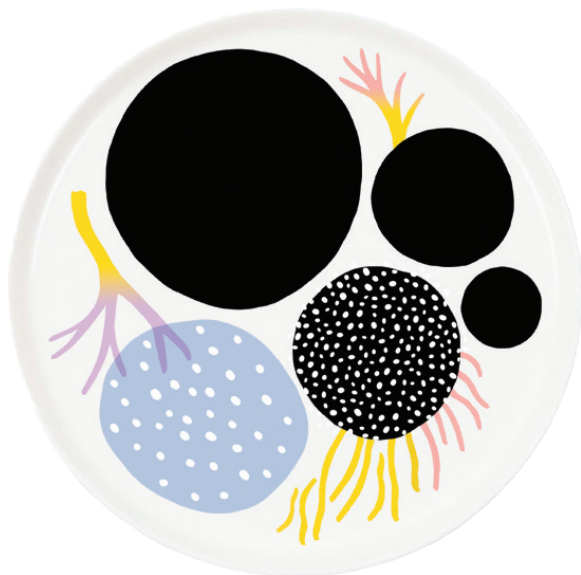
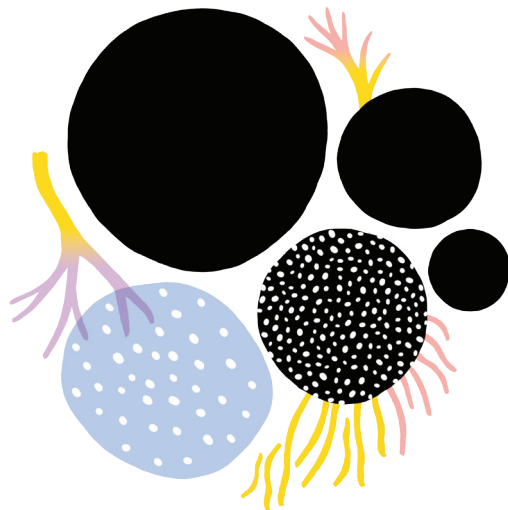
Islannin veden voima on läsnä astiastossani symbolisesti. Saarta ympäröi meri ja kun astioihin kaadetaan vettä, voi sen ajatella vesiputouksena ja teeveden kuvaavan maakuoren sisältä pulppuavana kuumana lähteenä, ja maasta nousevana kuumana vesihöyryinä. Kuvituksissani sekoittuvat Islannin luonnon elementit ja värit uusiksi, abstraktimmaksi kokonaisuudeksi sisältäen muistoni, sekä piilokansan olemassaolon.

Valmiit kuvitukset

Lautanen 10x10cm

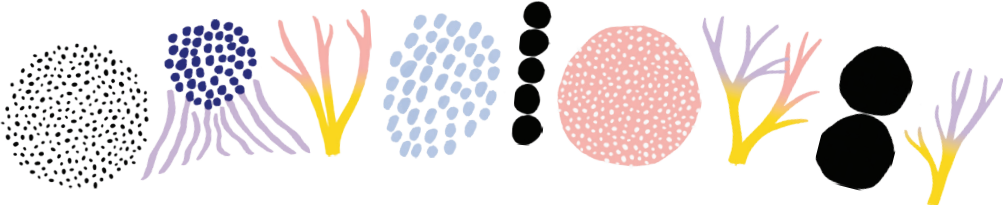

Lautanen 20cm

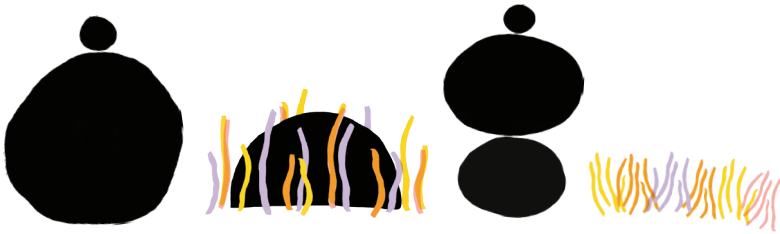

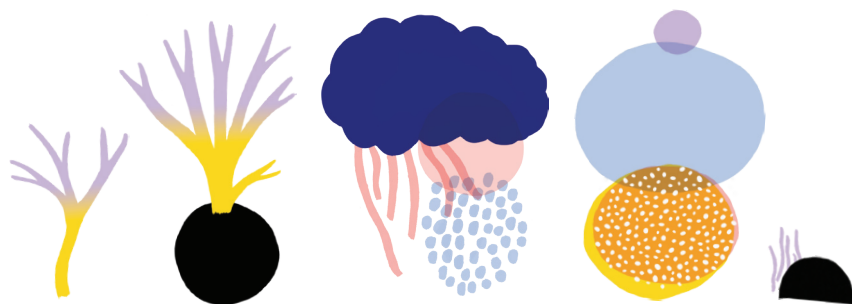
Kulho 2,5dl

Kahvikuppi 2dl

Muki 2,5dl

5.

Lopuksi

Lopuksi

OPINNÄYTETYÖ oli ennen kaikkea mielenkiintoinen prosessi, jonka aikana opin valtavasti. Työn alkutaipaleella ajattelin, että tärkein tavoitteellinen lopputulos keskittyisi toimiviin kuvituksiin ja niiden kokonaisuuteen. Tämä tavoite kulki koko prosessin mukana, mutta suurempi painoarvo kohdistui itse prosessiin, uuden oppimiseen ja kokeilemiseen. Olen iloinen, että olin rohkea ottaessani yhteyttä ulkopuolisiin tekijöihin, mikä teki projektista vielä mielenkiintoisemman ja opettavaisemman ja lisäksi tapaamani ihmiset olivat vielä uskomattoman avuliaita.

Jos arvioin kuvituksiani, sanoisin olevani tarpeeksi tyytyväinen lopputulokseen. Teolliseksi tuotteeksi ne vaatisivat toki enemmän ja minusta olisikin kiinnostavaa joskus päästä haastamaan itseäni, suunnittelemalla kuvia erilaisille ja hankalille astiamuodoille, ja valmistamaan astioita ihan kaupan hyllyille asti. Heikoin lenkki astioissani on teemukin kuvitus, se on mielestäni vielä hajanainen ja kuvat ovat irtoneaisia keskenään. Suosikkini taas on ehdottomasti kulho, jossa kuvitus menee juuri niin kuin halusinkin. Kuvitusten suhteen aion olla kuitenkin vähemmän ankara itselleni, sillä lopputulokseni prototyypit tulivat valmiimmiksi mitä osasin aluksi kuvitella, vaikkakaan värit eivät vastaa suunnitelmiani.

Työni osoittautui laajaksi kokonaisuudeksi ja kasvoi prosessin myötä. Siihen vaikuttivat eniten oma kiinnostukseni ja uteliaisuuteni. Suunnitteluun kuului sekä hyvät, että huonot hetkensä, ja painin oman epävarmuuteni kanssa pitkin prosessia. Jälkeenpäin voin kuitenkin korostaa ennen kaikkea niitä hyviä puolia, johon huonot hetket kuuluvat osaksi ja opettavat. Nyt valmistuessani, en ole enää koulun turvallisten seinien sisäpuolella, vaan siirryn eteenpäin. Opinnäytetyö oli siinäkin mielessä uuteen hyppäämistä ja uteliaisuutta. Opin rohkeammaksi ja itsenäisemmäksi suunnittelijaksi ja tunnen harvinaista iloa työstäni.

Valmiit prototyypit

Astiat aamupalalla.

Astiat kahvihetkessä.

5.

Lähteet

Painetut lähteet

Suom. **Tynni, A.** 1982. Eddan jumalrunot. Porvoo: WSOY. Islanninkielinen alkuteos.

Hatva, A. 1993. Kuvittaminen. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Lehtinen, J., Mörö, R. & Reijonen, O. 2002. Monipuolinen serigrafia: työvaiheet, välineet, materiaalit. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu.

Itten, J. 2004. Värit taiteessa. 4. painos. Helsinki: Kustannus Oy Taide.

Leppänen, H. 2009. Arabian astiakoristeiden taustaa. Teoksessa **Aav, M., Viljanen, E., Vakkari, S. & Vilhunen, M** (*toim.*) Arabia: keraamiikka, taide, teollisuus. Helsinki: Designmuseum, 78-127.

Kumela, M. & Blåfield M. 2010. Arabian astiastot. Teoksessa Arabian lumoava posliini. Helsinki: WSOY, 288-367.

Riitahuhta, H. 2010. Muotoilijan työ: Runon tarina. Teoksessa Arabian lumoava posliini. Helsinki: WSOY, 370-375.

Naukkarinen, O. 2011. Arjen estetiikka. Helsinki: Aalto yliopiston taideteollinen korkeakoulu.

Timonen, P. 2013. Kattausten kulta-aika: 1950-luvun designastiat. Helsinki: Schildts & Söderströms.

Rämö, S. 2013. Islanti. Helsinki: Mondo.

Elektroniset lähteet

Graafinen. 2015. Kuvitus. [viitattu: 17.4.2016]. Saatavissa: <http://www.graafinen.com/suunnittelu/kuvitus/kuvitus/>

Pantone. 2016. Introducing Rose Quartz & Serenity. [viitattu: 5.4.2016]. Saatavissa: <http://www.pantone.com/color-of-the-year-2016?from=topNav>.

Iittala. 2016. Iittala X Issey Miyake -kokoelma [viitattu: 11.3.2016]. Saatavissa: <https://store.iittala.fi/Brandit/iittala/iittala-X-Issey-Miyake/c/iittala-X-Issey-Miyake>

Suulliset lähteet

Riitahuhta, Heini. 2016. Keramiikka-taiteilija, suunnittelija, Taideosaston yhdistyksen puheenjohtaja. Vierailut Arabialla 23.3.2016 & 15.4.2016.

Keto, Piia. 2016. Tekstiilitaiteen maiteri, suunnittelija. Astiapaja 13.4.2016

Muut lähteet

Yle Areena. 2013. Tekijänä: Heini Riitahuhta. 1.3.2013.

Keto, Piia. 2016
sähköpostiviestit 28.1.2016 &
1.4.2016.

Kuvalähteet

sivulla 9.

UMM. [viitattu: 3.3.2016].
Saatavissa: <http://www.umm.is/UM-MIS/Listamenn/Listamadur/248>

Sivulla 17.

Vakkari, S. 2009. Arabian taiteilijat. Teoksessa **Aav, M., Viljanen, E., Vakkari, S. & Vilhunen, M** (*toim.*) Arabia: keramiikka, taide, teollisuus. Hel-

sinki: Designmuseo, s.259 [viitattu: 31.3.2016].

sivulla 18.

Leppänen, H. 2014. Keräilijän arteet: Muumilaakso Arabiassa. Helsinki: WSOY, s.105 [viitattu: 3.3.2016].

sivulla 22.

Mamigogo.2015 [viitattu: 5.4.2016].
Saatavissa: <http://mamigogo.indiedays.com/2015/02/22/arabia-ko-ko-10v-arvonta/>

sivulla 24.

Pantone. 2016. [viitattu: 5.4.2016].
Saatavissa: <http://www.pantone.com/color-of-the-year-2016?from=topNav>.

sivulla 25.

Iittala. 2016 [viitattu: 11.3.2016].
Saatavissa: <https://store.iittala.fi/Uutuudet/iittala-X-Issey-Miyake--kokoelma-Lautanen-11x11-cm-vaaleanpunainen/p/K365491>

sivulla 25.

Lokal. [viitattu: 10.3.2016]. Saataavissa: <http://lokalhelsinki.com/worpress/product/capuccino-cup>

sivulla 25.

Iittala. 2016 [viitattu: 10.3.2016]
Saatavissa: <https://store.iittala.fi/Kattaminen/Juomalasit/Kartio-Juomalasi-21-cl-smaragdi-2-kpl/p/K365518>

sivulla 26.

Pinterest. [viitattu: 23.3.2016].
Saatavissa: <https://in.pinterest.com/pin/370280400589778433/>

sivulla 27.

Pinterest. [viitattu: 5.4.2016].
Saatavissa: <https://fi.pinterest.com/pin/402016704215412972/>

sivulla 27.

Marimekko. 2016. [viitattu: 20.3.2016]. Saatavissa: https://www.marimekko.com/media/wysiwyg/Startpage/Week_10/Marimekko-home-vases.jpg

sivulla 28.

Visual diary. 2013. [viitattu: 17.4.2016]. Saatavissa: <http://www.lily.fi/blogit/visual-diary/luonnoksesta-valmiiksi-tuotteeksi-aino-maija-metsola-marimekko>

sivulla 30.

Grafia. 2014. [viitattu: 17.4.2016]. Saatavissa: <http://www.vuodenhuiput.fi/fi-FI/arkisto/50733/>

sivulla 31.

Hunajaista. 2015. [viitattu: 1.3.2016].
Saatavissa: <http://hunajaista.com/2015/02/aamiaisia-ja-terveysmietteita/>

sivulla 33.

Arabia. [viitattu: 1.3.2016]. Saatavissa: <http://www.arabia.fi/Astiasarjat/Piilopaikka>

sivulla 34.

Pupulandia. 2015. [viitattu: 18.4.2016].
Saatavissa: <http://pupulandia.fi/2015/10/18/brunnikateusvaroitus/>

sivulla 35.

Vaja Finland. [viitattu: 29.4.2016].
Saatavissa: <http://vaja.fi/gallery-en/>

sivulla 39.

Iittala. [viitattu: 17.2.2016]. Saatavissa: <https://iittala.scene7.com/is/image/iittala/series-arabia-runo-1>

Oiva-astiat *sivuilla 25, 26, 29, 43*

Finnish Design Shop. [viitattu: 2.2.2016 & 25.3.2016]. Saatavissa: http://www.finnishdesignshop.fi/kattaus-astiat-marimekko-oiva-c-894_780_860.html

Muut valokuvat ja kuvitukset:

Oona Sundell. 2016.

Lämmin, valtava kiitos:

Heini Riitahuhta

Piia Keto

Penni Osipow

Taina Aho

Maija Larkio

Juha Tiitta

Marimekko

Teille ystävät, jotka autoitte minua
palautteilla ja keskusteluilla.

Kiitos Lahden Muotoiluinstituutti
näistä opettavaisista vuosista.

